

Hogyan működik jól a demokrácia?

2015 január 17. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

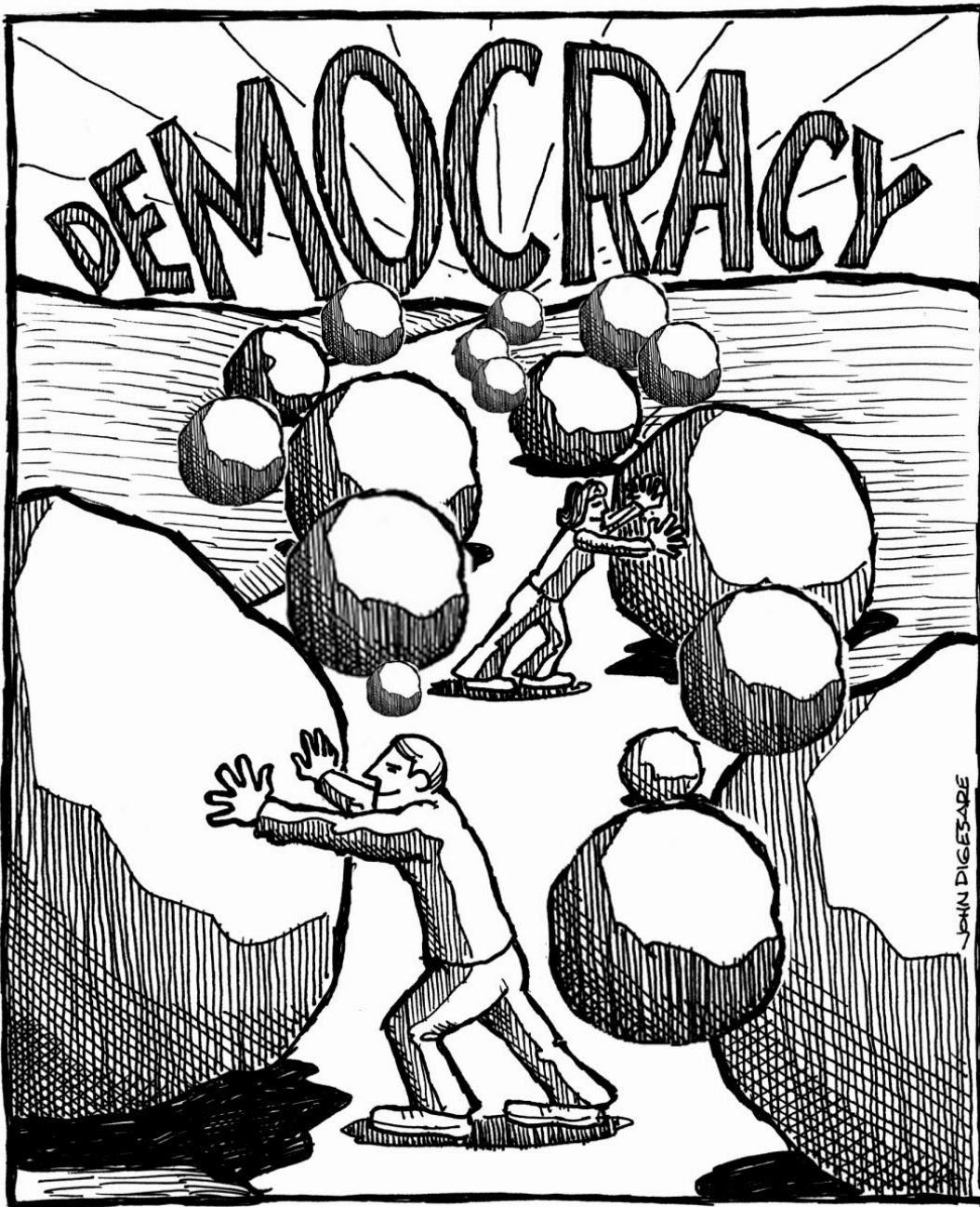
Még nincs értékelve

Mérték

Igyekszem erre a kérdésre megfelelni három szempontot véve figyelembe: a politikusok személyiségét, a rendszer hatékonyságát és a politikai kultúrát.

1/ A demokrácia működése és elfogadottsága nagyban függ a **politikai személyzet minőségét?**l. A közporondra

lépést nem el?zi meg sem vizsga, sem erkölcsi sz?rés, sem minőségkontroll. A kiemelked? szerepekért versenyezni kell, és gyakran csak lassan derül ki, hogy kit mi ösztönöz: a polgártársak szolgálata, a játék izgalma, a hatalom vonzása, a hírnév terjedése, az anyagi javak, a cselekvés ördöge, a közönség tapsa vagy a gy?zelem mámor...Bármilyen is legyen az, három f? tulajdonságot várhatunk el a politikustól: szakértelmet, rátermettséget és megbízhatóságot.

A *szakértelm* magától értetődik, hisz a politikust a tennivalói mindig egy meghatározott munkakörhöz kötik: közbiztonság, pénzügyek, külföldi kapcsolatok, közoktatás, igazságszolgáltatás, stb. Mindegyik képzett személyeket igényel. Régen a szónoklás jellemezte a közéleti szereplőt, ma a hozzáértés. Nehezen képzelhető el olyan energiatermelésért felelős vezető, akinek nincsen szakirányú diplomája és tapasztalata.

A *képesség* személyes *rátermettséget* jelent. Nem mindenki lehet jó politikus. Egyesek figyelemreméltó karizmával rendelkeznek, vonzzák a választókat, lelkesedést keltenek, de taszító hatásuk is lehet. Ehhez járulhat a széles látókör, a hivatástudat, a jövőbelátás és a jövőt formáló akarat. Ezek az emberek vezéregyéniségek, tervek mozgatják őket. Politikusból államférfivé nőnek ki magukat.

Egy másik típus a kiváló „*ügyvezető*”. Az események éleslátású megfigyelője, észreveszi, hogy hol keletkeznek a problémák, időben megfogalmazza őket, és hozzálát az orvosláshoz. Rendszeresen igazgatja az ügyeket, kezeli a

nehézségeket, ésszer?en cselekszik, sem nem halogat, sem nem rohan, hanem a megfelel? id?ben hozza meg a döntéseket. Ehhez nemcsak józan elemzés kell, de megérzés is. Ezért helyes a politikát m?vészetnek is tekinteni. A sikeres eljáráshoz tartozik az ügyes kommunikálás is: a közvéleményt el? kell készíteni, föl kell világosítani, az ötletet el kell fogadtatni.

Ha e két típus segítségével jól ismert személyiségeket szeretnénk osztályozni – mondjuk de Gaullet, Churchillt, Angela Merkelt... vagy Orbán Viktort, Balog Zoltánt, Varga Mihályt – hamar észrevennénk, hogy minden esetben egyedi esettel állunk szemben, ki-ki személyisége egyéni vonások vegyülete.

Ehhez hozzá kell tenni, hogy a különböz? történelmi helyzetek más „right man”-t követelnek. A viharban más ember kell, mint csöndes hajózás idején. Néha a merész kezdeményezés a m?vészet titka, néha az alkalmazkodás az ajánlott magatartás.

A *megbízhatóság* minden esetben kivétel nélküli erkölcsi követelmény. Ezen a téren minden fontos, de ha a médiát olvassuk vagy hallgatjuk, úgy néz ki, hogy a közvéleményt f?leg a közéletben szerepl?k meggazdagodása nyugtalanítja. Ezt a kérdést árnyalatosan kell kezelni. Egy dél-amerikai barátom érdekes összehasonlítást tett. Ha valaki Bolíviában meggazdagodik, mindenki azt kérdezi „hány embert lopott meg, hogy ilyen nagy vagyont szerezhessen?” Ha Amerikában meggazdagodik valaki, mindenki azt kérdezi, „hány embernek adott munkát, hogy a vagyonát megszerezze?” Az a benyomásom, hogy a magyarok inkább a bolíviaikra hasonlítanak. Szívesen szimatolnak politikusaik háza táján. Már csak ezért is fontos, hogy mindenki gondosan tegyen különbséget az „enyém” és az „övé” között. Valakinek a szénája rendben lehet, a flanc mégis gyanút kelt és elkerülend?, mert visszatetsz?. Legyen a politikus életvitelét megkérdend? az „uraskodását” helytelenítette, az érintettek elodázták a válaszadást. Egyikük azzal érvelt, hogy ilyen kérdést nem szabad nyilvánosan el?hozni, mert árt a párt népszerűségének. Ám a helytelen viselkedés a szavazókat megingatja.

A politikai arénában a küzdelem állandóan jelen van. Itt nyilvánul meg a résztvev?k erkölcsi súlya. Milyen eszközökhöz folyamodnak: a jól érvelt, magas szint? vitához vagy a becsúszásokhoz, az üres vádaskodásokhoz, a trágár szavakhoz, a becsületbevégo kijelentésekhez? F?leg az ellenzékiek fordítják energiájuk nagy részét a kormányzók ellehetetlenítésére. Engem különösképp megbotránkoztatott az a csúfolódás, amikor Orbán Viktort m?anyagból készült szobor ábrázolta, melyet ledöntöttek, majd levágott fejével futballoztak. Az ilyen szimbolikusnak szánt alattomos cselekedet olyan közhangulatot kelt, melyben egy fanatikus tette beláthatatlan következményekkel járhat.

Képzeljük el egy pillanatra, hogy mindenki ?szinte. Az ellenzékiek elismerik, ha a kormány jó döntést hozott, és a kormánypártiak bevallják, ha tévedtek. Ki kellene próbálni legalább egy hétig, de kétlem, hogy sikerül. Ugyanis az ?szinteség sebezhet?vé tesz. Ha én bevallom, hogy rosszul cselekedtem, ellenfelem azonnal ugrik az alkalomra, és kegyelemdőfést ad nekem.

2/ Folytassuk a jól m?köd? demokrácia témáját egy másik dönt? követelménnyel: a rezsim **hatékonyságával**.

Minden politikai hatalom hivatása, hogy a társadalom problémáit megoldja. Érdekes megjegyezni, hogy amikor a közjogászok a demokrácia lényegét fogalmazzák meg, err?l nem tesznek említést. Ám a demokrácia döntéshozó rendszer is. Ha nem kezeli sikeresen a közösségben fölmerül? problémákat, a megoldatlan kérdések fölhalmozódnak, kezelhetetlenné válnak, a rezsim krízisbe torkoll, elveszti legitimitását, a polgárok megváltó után óhajtoznak. Így halt meg 1933-ban a weimari köztársaság, mert a szavazók Hitlert?l várták az üdvösséget. A IV. francia köztársaság szerencsésebb volt 1958-ban, mert de Gaulle készen állt, hogy a demokrácia megment?je legyen.

A demokraták a legkülönb?félebb intézményi rendszereket találták ki, hogy biztosítsák a hatékony m?ködést:

Egyes országok királyságok, mások köztársaságok.

Vannak parlamentáris demokráciák, ahol a hatalom lényege a népképviselőben központosul, másutt a kezdeményezések és a döntések jó része egy választott elnökre vagy kancellárra tartozik.

Maga a népképviselő vagy csak egy képviselőházban testesül meg, vagy megoszlik egy alsó- és egy fels?ház között.

Az államgépezet lehet központosított vagy decentralizált, és az autonómiának különféle fajtái létezhetnek.

A választási rendszerek is nagyban különböznek. Itt az arányos képviselet rendszere uralkodik, ott az egyszer? választókerületi többség rendszerét követik, még másutt a kett? valamiféle keverékét fogadták el.

Az id?k folyamán egyes országokban két verseng? párt jött létre, máshol három párt versenyez egymással, míg megint máshol több párt képvisel?i ülnek a parlamentben.

Egyik megoldás sem tökéletes. Belgiumban a királyság az ország részeinek összetartó ereje. Az Egyesült Államokban az elnök er?s hatalommal rendelkezik, Svájcban alig van valami szerepe. Magyarországon egy országgy?lésünk van, Németország két házzal m?ködik. A centralizált hatalom a francia politika szerves része, Spanyolországot számos helyi autonómia jellemzi. Az arányos képviseleti választórendszer igazságosnak t?nik, azonban a szavazatok sok jelölt közötti szétszóródásának kedvez.

Történelme folyamán mindegyik ország kidolgozta sajátos intézményrendszerét, de mindegyiken van javítanivaló: a legszembeötl?bbek azok az államok, ahol jelent?s és öntudatos etnikai közösségek élnek autonómiát s?t függetlenséget követelve.

Ha hazánkat hosszabb történelmi távlatban szemlélem, az a benyomásom, hogy a rendszerváltás óta kialakult egy m?köd?képes intézményrendszer[1], de az egymással vetélked? politikai táborok elválasztó vonalai még nem rajzolódtak ki világosan. Létezik egy jobb/bal hasadás: jobb oldalon a Fidesz hatásosan megszervez?dött és gyökeret vert, de a baloldal szétesett.

Kényelmes többség birtokában a Fidesz-KDNP figyelmen kívül hagyhatja a tiltakozásokat. Azonban azok számára, akik az id? okozta erózió miatt vagy csalódásból eltávolodnak t?le, nem létezik hiteles befogadó párt[2]. Valójában hiányzik hazánkban egy balközép, feddhetetlen személyzettel és kidolgozott programmal rendelkező váltópárt[3].

3/ Elérkeztünk a jól m?köd? demokrácia harmadik alapföltételéhez: **nincs demokrácia demokraták nélkül**. A demokrácia virágzása demokratikus kultúrát igényel. Egy jó alkotmány kétségtelenül megbecsülend? okirat. De ennél is értékesebbek a polgárok közti kapcsolatokat kormányzó íratlan szabályok. A demokrácia minden alkotmánytól függetlenül az együttélés m?vészete. Az intézmények csupán eszközök, hogy ezt a m?vészetet a lehető legharmonikusabban gyakoroljuk.

Sok példát sorolhatunk föl a világban, ahol formálisan a demokráciát kikiáltották ugyan, azonban önkény és zavar uralkodik. Az afrikai gyarmatok fölszámolása alkalmával a független államokat demokratikus intézményekkel látták el. Mi lett bel?lük? Nem régen az „arab tavasz” hova vezetett? Talán Tunézia fejl?dése tartalmaz némi ígéretet.

A demokratikus kultúra kibontakozásához nélkülözhetetlen, hogy a polgárok hallgatólagosan egyetértsenek néhány alapvet? kérdésben arról, hogy mi a jó és mi a rossz, mi szabad és mi tilos. Életstílusuknak is van több közös vonása. A demokrácia nem tud gyökeret verni olyan országban, ahol az embereket mély különbségek választják el egymástól gondolkodásmódjukban, ideológiájukban, eredetükben, történelmi tapasztalataikban. Azok között, akik külön világban élnek, a párbeszéd alig lehetséges.

A demokráciát úgy is megfogalmazhatjuk mint a feszültségek és a konfliktusok rendezési módszerét. Ez csak akkor járhat sikerrel, ha a polgárok csoportjai közti távolság áthidalható. Ha a különböz? vallási, világnézeti, politikai irányzatok megértik és elfogadják egymást, együttélésüket békésen rendezhetik. A tolerancia azt jelenti, hogy a polgárok nem érzik fenyegetve magukat, amikor vitába szállnak egymással. A politikai küzdelemben nincs abszolút igazság. Az ellentétes álláspontok között lehetséges a kompromisszum. Ha id?legesen két ütköz? fél között az er?viszonyok egyenl?tlenek és az egyik képes is a másikat legy?zni, a bölcsesség azt követeli, hogy a gy?zelem sose legyen megalázó. A nyertes mindig ajánljon a vesztesnek valamiféle kompenzációt, engedményt.

*

Hogyan ítéli meg a tisztelt olvasó a magyar demokrácia politikai személyzetét, hatékonyságát és kultúráját?

mail: rezsohazy.rudolf@gmail.com

Rezs?házy Rudolf

prof.em.Univ.cath.de Louvain

[1] Minden kormány végigvitte négy éves mandátumát; az ellenzék, ha győzött, átvette a hatalmat.

[2] A Jobbik, európai értékekkel mérve, még nem minősül szalonképesnek.

[3] Csipetnyi humor: képzeljünk el egy kormányt, ahol Szanyi Tibor a nemzetgazdasági miniszter, Juhász Péter felelős a közegészségért, Kunhalmi Ágnes áll a közoktatás élén és Gyurcsány Ferenc a belügyek és a rendfenntartás főnöke... Sajnálatosnak lehet mondani, hogy az LMP-nek nem sikerül biztos gyökeret vernie.

Forrás: <http://mosmaiorum.blog.hu/>

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu]]>

Ajánló